

INOVATIVNI FILTRI IZ KATIONIZIRANE OTPADNE CELULOZE

Anita Tarbuk

Sveučilište u Zagrebu, Tekstilno-tehnološki fakultet,
Zavod za tekstilno-kemijsku tehnologiju i ekologiju

INOVATIVNI TEKSTIL - stvarnost ili znanstvena fantastika

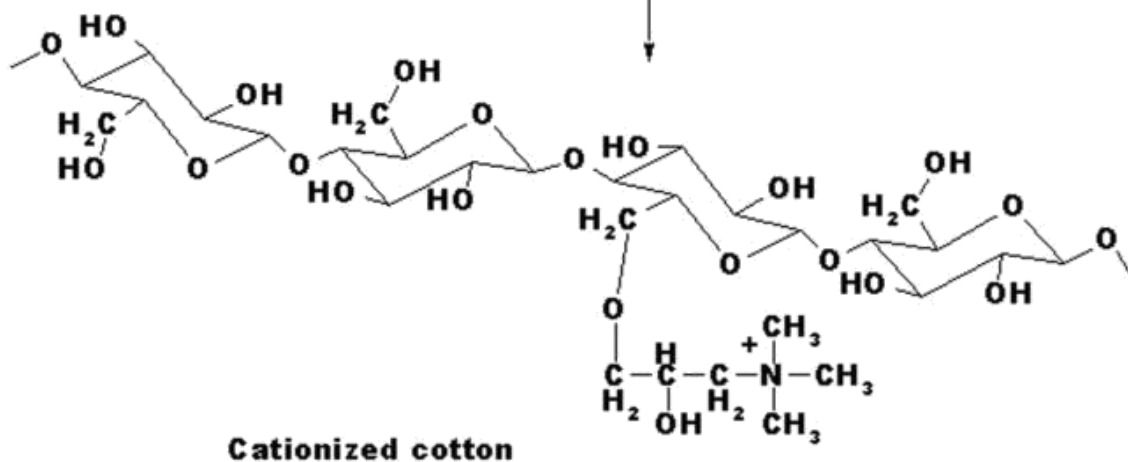
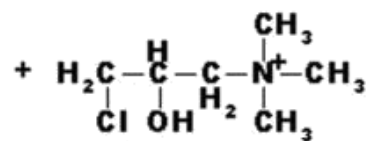
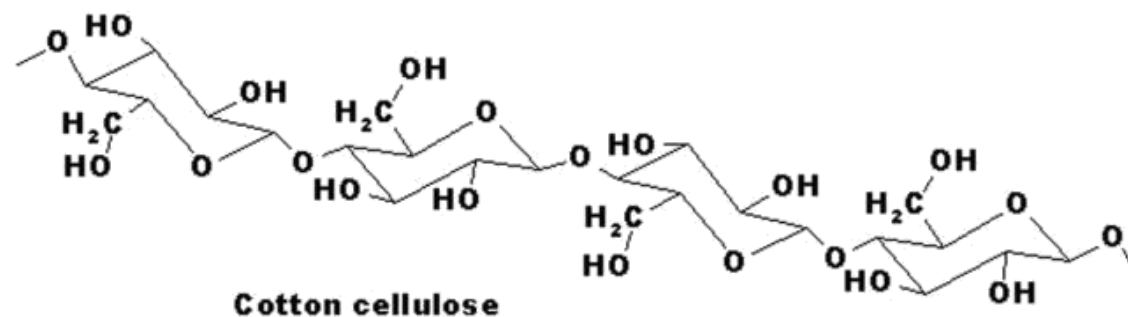
Uvod

Kationiziranje pamuka tijekom mercerizacije primjenom kratkolančanih kationskih sredstava rezultira materijalom unaprijeđenih svojstava, primarno boljih adsorpcijskih svojstava kao posljedica promjene naboja kationiziranog materijala.

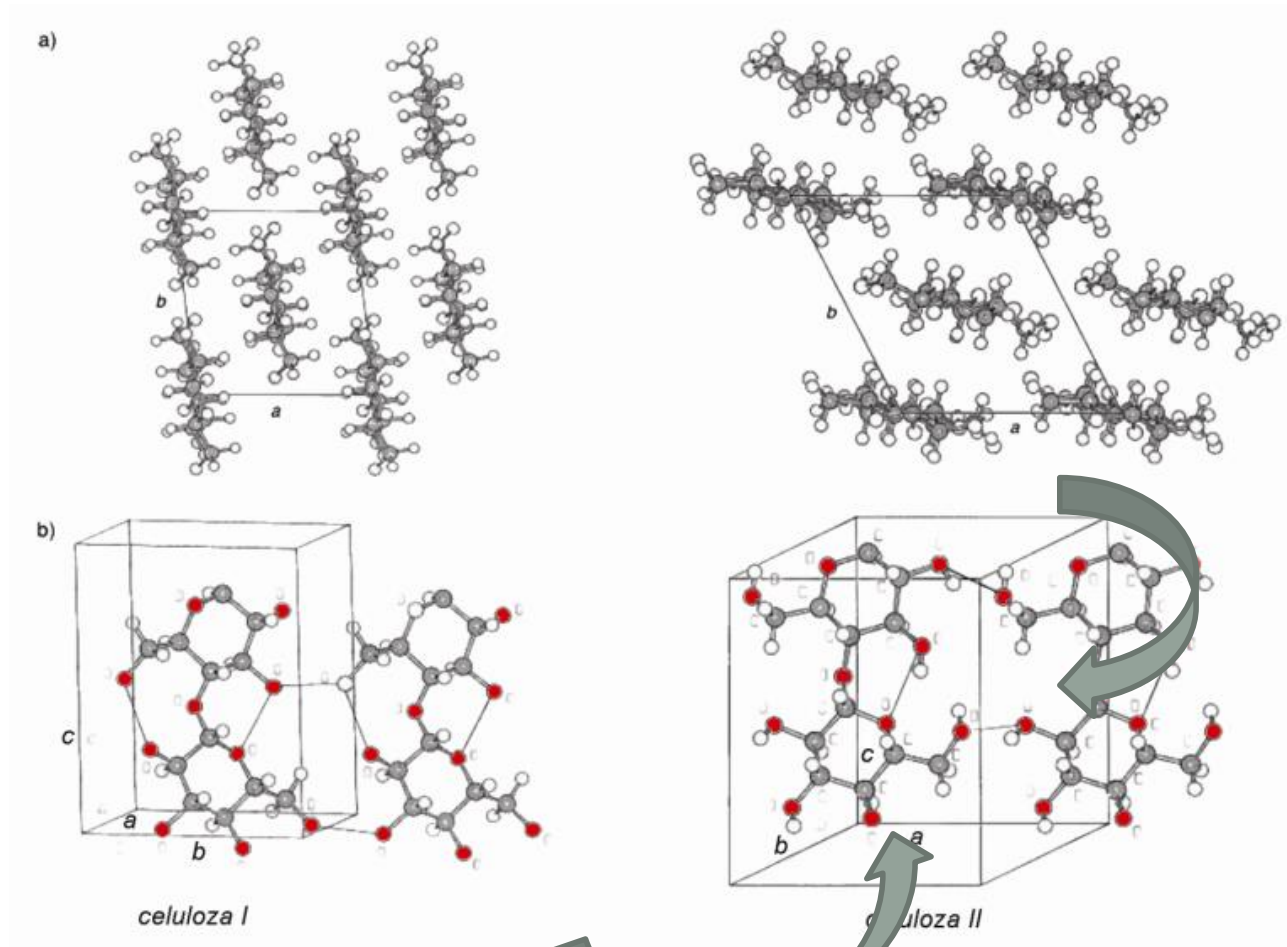
-
- Grancarić, A. M., A. Tarbuk, T. Dekanić: **Electropositive Cotton**; *Tekstil* **53** (2004) 2, 47-51
  - Tarbuk, A., A.M.Grancarić, M. Leskovac: **Novel cotton cellulose by cationisation during mercerisation - Part 2: Interface phenomena**; *Cellulose* **21** (2014) 3; 2089-2099; DOI: 10.1007/s10570-014-0194-6
  - Tarbuk, A., A.M.Grancarić, M. Leskovac: **Novel cotton cellulose by cationisation during the mercerisation process - Part 1: Chemical and morphological changes**, *Cellulose* **21** (2014) 3; 2167-2179 2014, DOI: 10.1007/s10570-014-0245-z

Uvod

Kationiziranje tijekom mercerizacije

Uvod

To je ukazalo na potencijalnu mogućnost ekološkog zbrinjavanja anionskog tenzida i bojila u otpadnim vodama, jer ih adsorbira u velikim količinama.

-
- Tarbuk, A., A. M. Grancarić, A. Majcen le Marechal, **Kationiziranje celuloznih materijala – mogućnost primjene u sustavima za pročišćavanje voda**, *Tekstil 61* (2012) 7-12, 346-348, ISSN 0492-5882
  - Tarbuk, A.; Grancarić, A. M., Golob, D., Majcen Le Marechal, A. **Possible Usage of Cationized Cotton For Waste Water Treatment**, Book of Proc. *6th Scientific-Professional Symposium TZG 2013*. (eds. Penava, Ž ; Gudlin Schwarz, I.; Zagreb, University of Zagreb, Faculty of Textile Technology, 2013, 47-52.

Cilj

Istražiti jesu li pamučna vlakna kationizirana tijekom mercerizacije kationskim spojem

3-kloro-2-hidroksipropil-trimetil-amonijevim kloridom (CHPTAC)

ili/i

materijal dodane
vrijednosti

sirovina za
pročišćavanje
otpadnih voda

**0.1%, 1%, 2%, 3%, 5% i 15 %
Direct Red 3 (CI 23500)**

**0.1%, 0.2%, 0.5%, 1%, 3% i 5%
Reactive Blue 19 - antrakinon
Reactive Blue 285 - formazan**

- Dubina obojenja (K/S) i svjetlina (L^*) izračunate su iz remisije izmjerene na remisijskom spektrofotometru Spectraflash SF 600 +CV

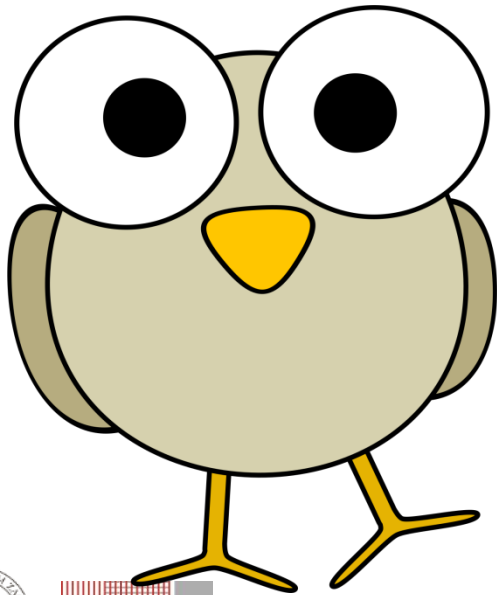

REZULTATI

MATERIJAL DODANE VRIJEDNOSTI?

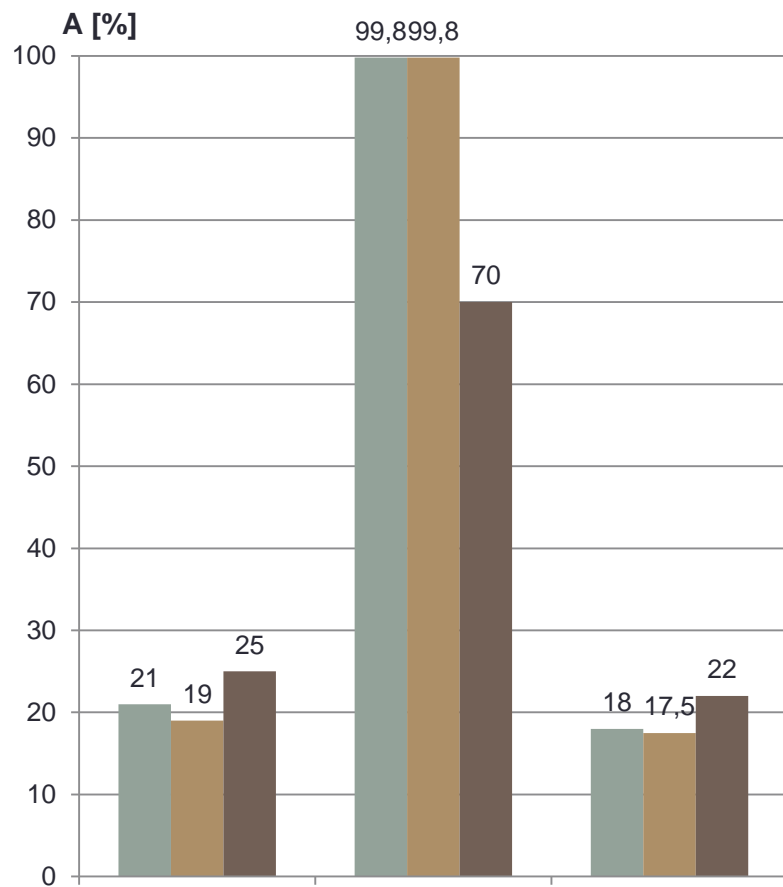
??

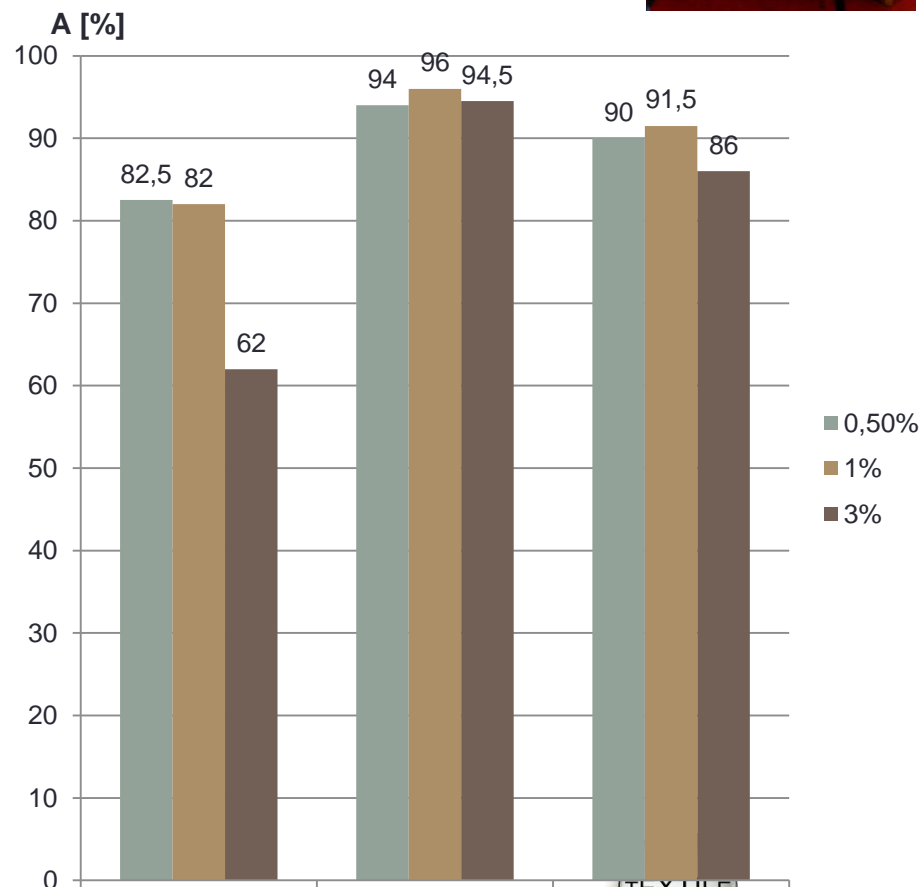
Adsorpcija bojila iz kupelji

Bez elektrolita

Sa elektrolitom

Bijeljeni Kationizirani Mercerizirani

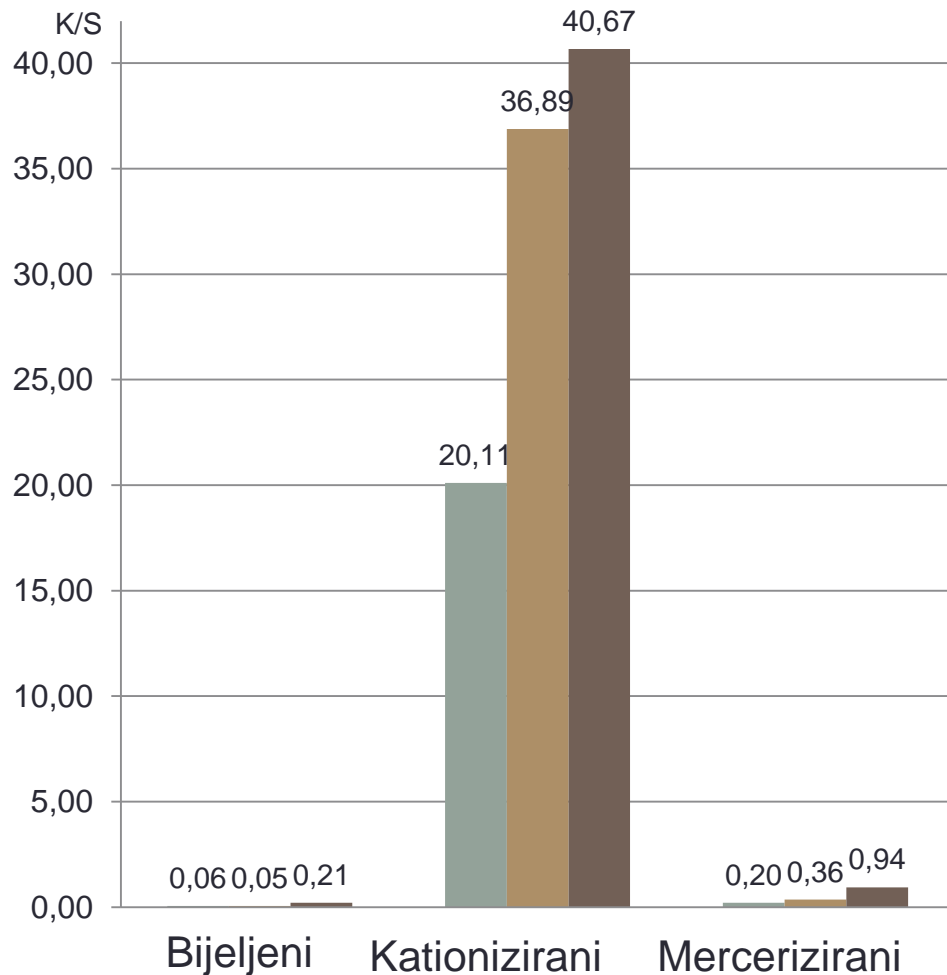
INOVATIVNI TEKSTIL - stvarnost ili znanstvena fantastika

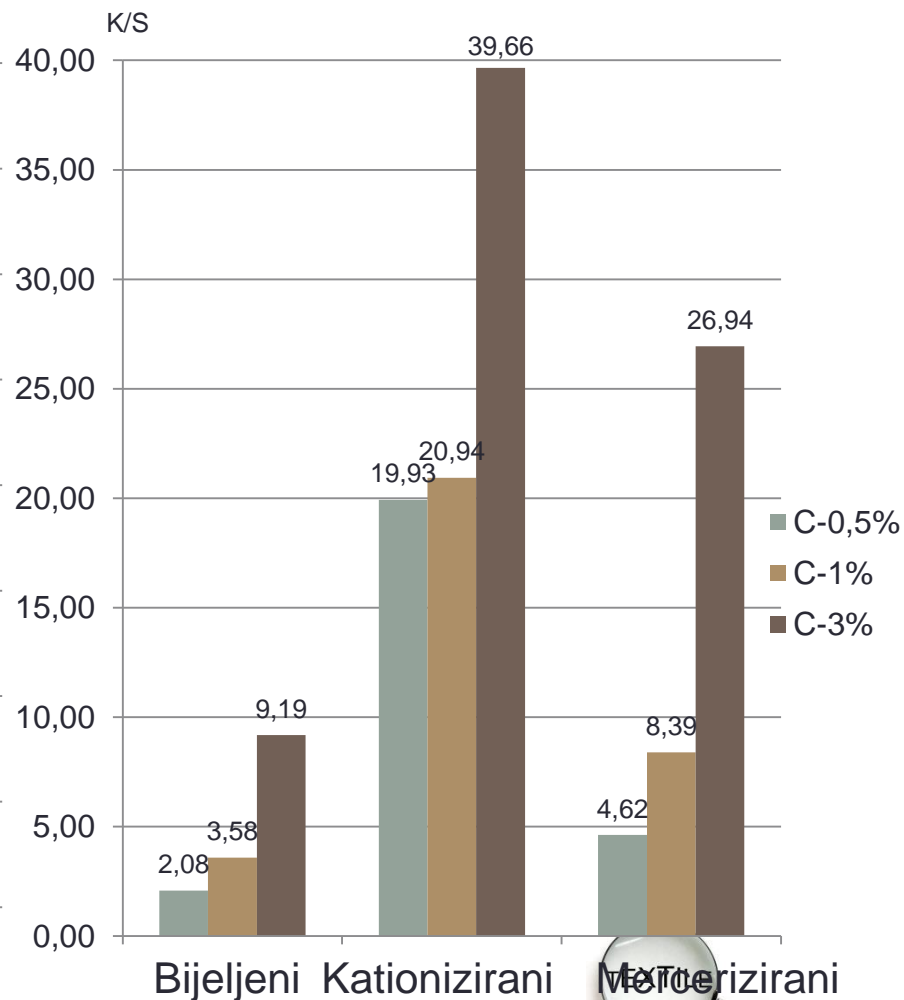
SCIENCE RESEARCH CENTER

Dubina obojenja K/S

Bez elektrolita

Sa elektrolitom

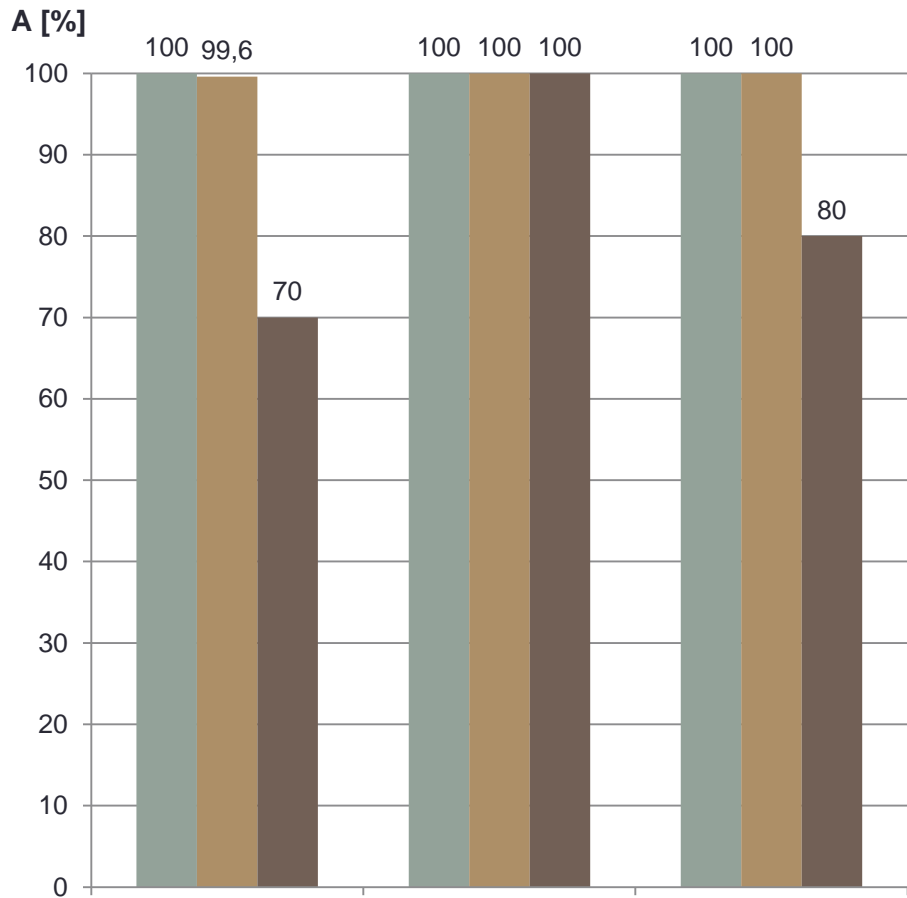
SIROVINA ZA PROČIŠĆAVANJE OTPADNE VODE?

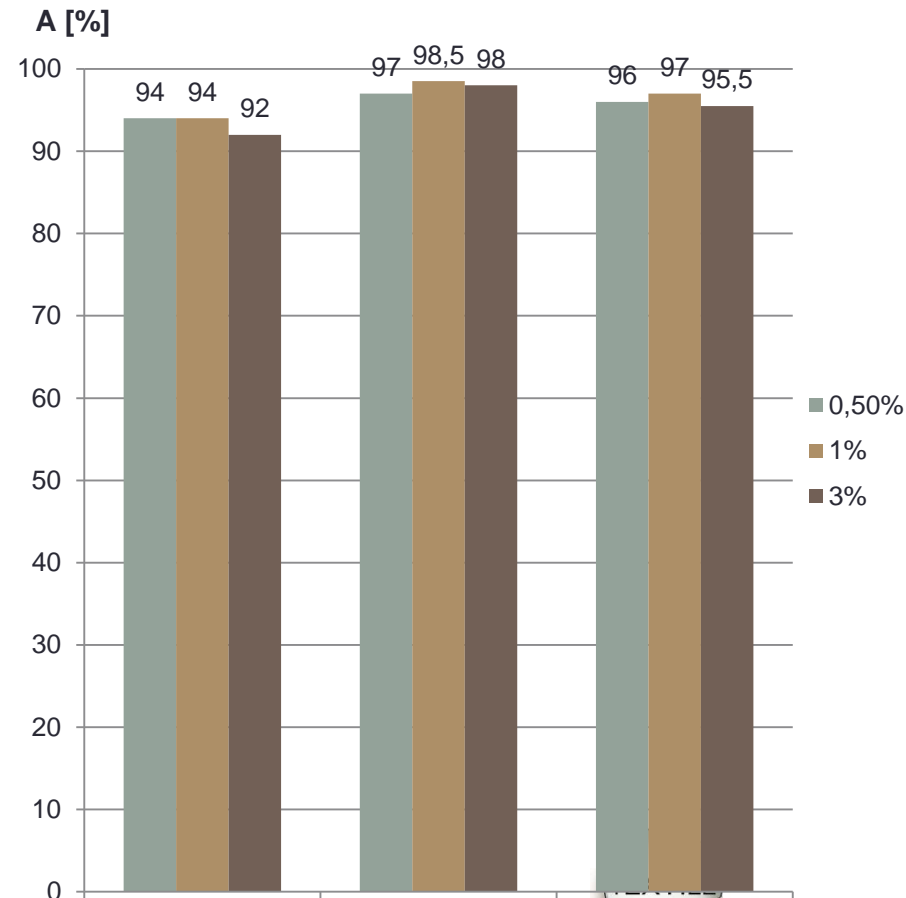
Adsorpcija nakon bojadisanja pročišćavanje

Bez elektrolita

Sa elektrolitom

Bijeljeno Kationizirano Mercerizirano

INOVATIVNI TEKSTIL - stvarnost ili znanstvena fantastika

SCIENCE RESEARCH CENTER

Smjernice za dalje

- Kationizirani pamuk može se koristiti samo za postizanje dubokih tonova jer se pri niskim koncentracijama bojilo u potpunosti iscrpljuje što rezultira nejednolikim obojenjem.
- Kao sirovina, kationizirani pamuk se za pročišćavanje otpadnih voda nakon bojadisanja pokazao vrlo učinkovit.

- Tekstilna i odjevna industrija – **sirovina, a ne otpad!**
- Funkcija:
  - zadržavanje otpadnih vlakanca koja začepljuju pumpe i membrane
  - dodatno adsorbiranje anionskih sredstava koja opterećuju otpadne vode tekstilne industrije.

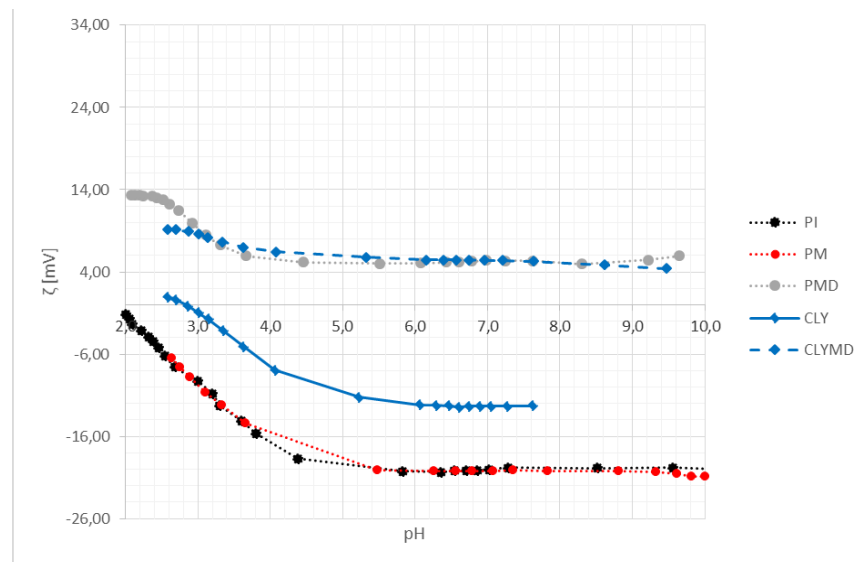
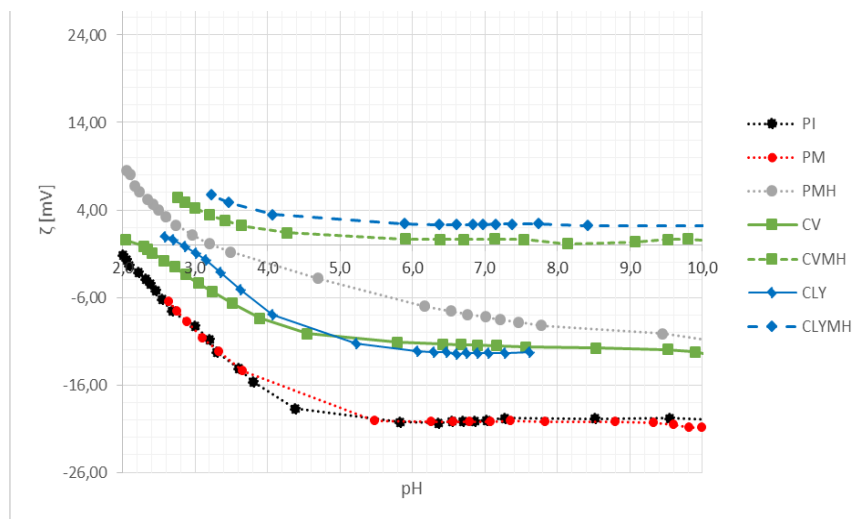

- kationiziranjem pamuka kratkolančanim kationskim sredstvima, epihalohidrinima kao CHPTAC i EPTAC tijekom mercerizacije nastaje novi materijal koji zadržava sva povoljna svojstva merceriziranog pamuka uz promjenu naboja.
  - EPTAC je neprihvatljiv iz ekoloških razloga,
  - CHPTAC primjenjuje u papirnoj industriji. Na tekstil se u potpunosti veže i mogao bi se primjenjivati **u zatvorenim sustavima**.
- Dodatno je provedeno:
  - **kationiziranje s ekološki prihvatljivim trgovačkim sredstvima**
  - **Kationiziranje celuloznih regenerata** – CV, CLY jer iako se ne mogu mercerizirati, mogu se kationizirati

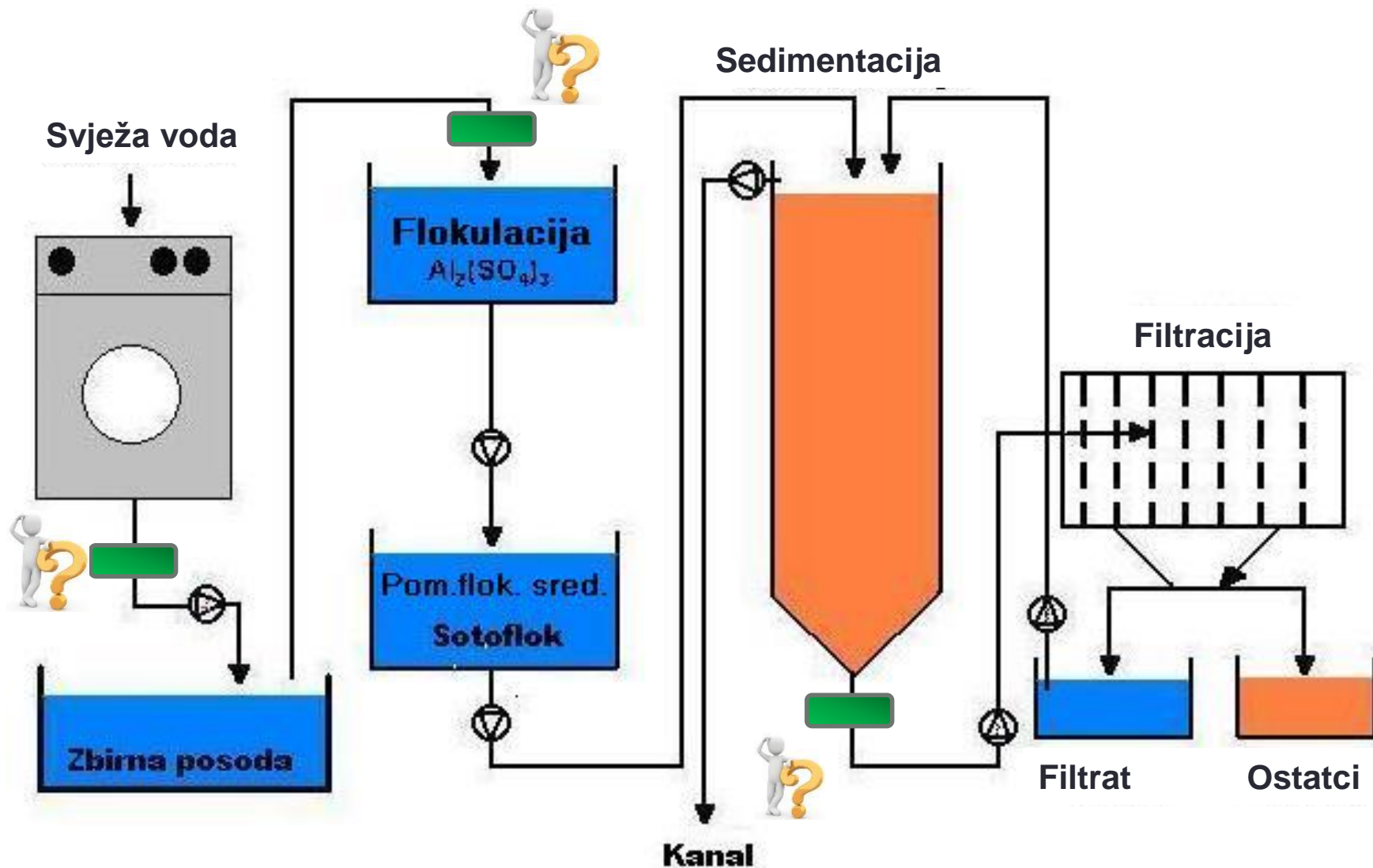

KATIONIZIRANJE TIJEKOM MERCERIZACIJE

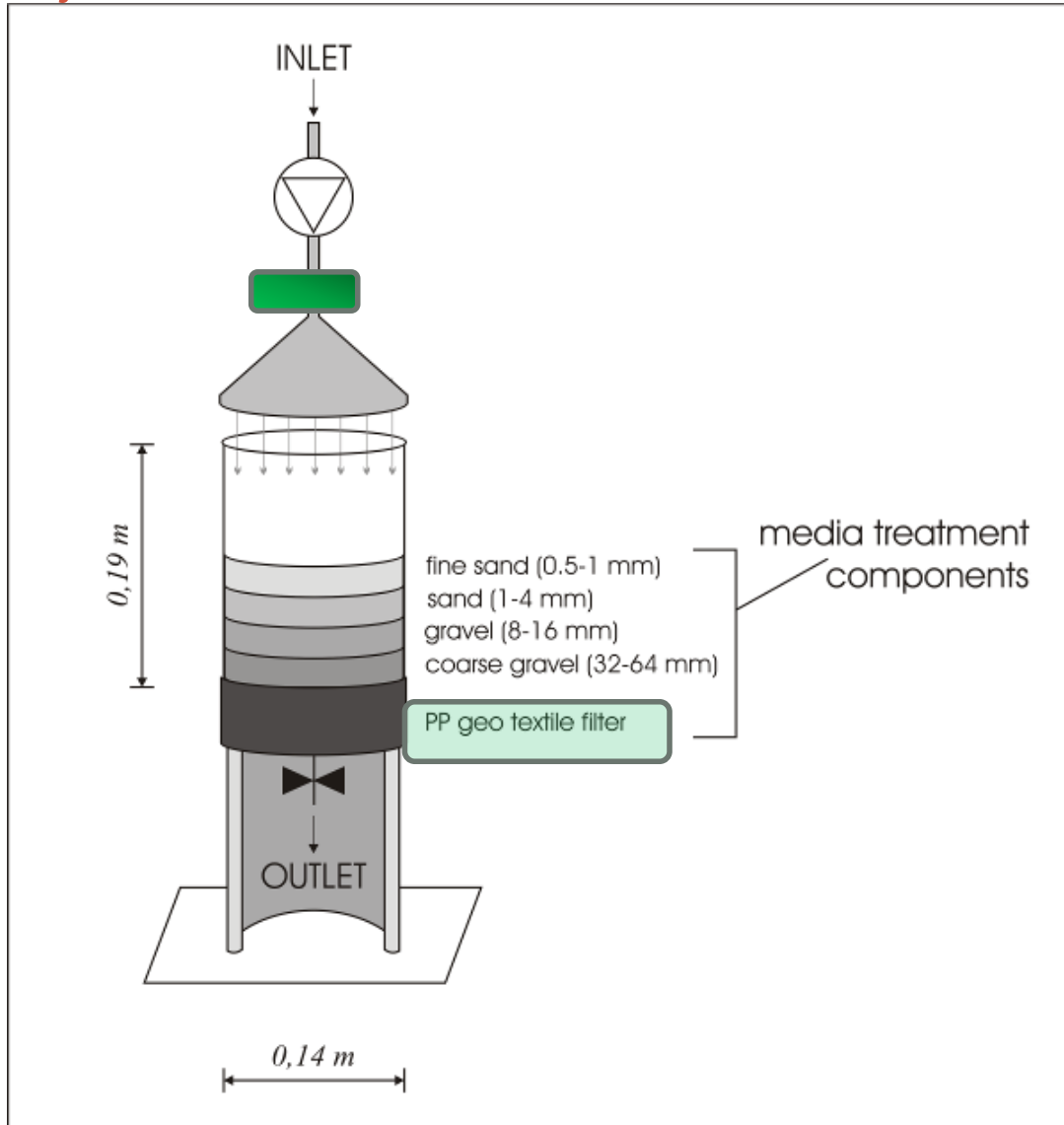
pamuk	Anionski [%]		Kationski [%]		Reactive blue 19			Direct Red 3		
	NDDS	NTDS	DDTMAB	TDTMAB	1%	5%	10%	1%	10%	15%
B	14,01	30,83	25,42	50,30	78,25	48,25	-	45,53	5,01	-
BM	16,23	36,28	37,13	64,82	86,66	71,03	-	67,83	11,08	-
BE	100,00	100,00	9,75	17,06	100	90,24	87,36	99,96	99,47	79,03
BME	100,00	100,00	9,38	15,33	100	93,57	85,22	99,99	99,5	81,26
BEM	100,00	100,00	7,05	14,97	100	100	92,45	100	99,52	99,07

Postupak pročišćavanja otpadne vode

Potencijalna primjena

- Prototip filtra pokušat će se implementirati u laboratorijski uređaj (kolonu) za pročišćavanje otpadne vode, te bi se ispitali procesni parametri na **modelnim i realnim** otpadnim vodama. Analizirali bi se parametri otpadne vode prije i nakon prolaska kroz filter kako bi se utvrdila **mogućnost povratka u proces**.
- U ovom mini-projektu okupili istraživači iz područja oplemenjivanja, bojadisanja i njege tekstila te otpadnih voda kako bi izradili **prototip takvog filtra**.

Članice tima:

Dr. sc. **Tihana Dekanić**

Doc. dr. sc. **Sandra Flinčec Grgac**

Prof. dr. sc. **Tanja Pušić**

Izv. prof. dr. sc. **Ana Sutlović**

Izv. prof. dr. sc. **Branka Vojnović**

Konzultant:

Prof. emerit. **Ana Marija Grancarić**

Suradnici iz inozemstva:

Prof. dr. sc. **Maciej Bogun**

Doc. dr. sc. **Zbigniew Draczynski**

Hvala na pozornosti!

anita.tarbuk@tff.hr

INOVATIVNI TEKSTIL - stvarnost ili znanstvena fantastika

